

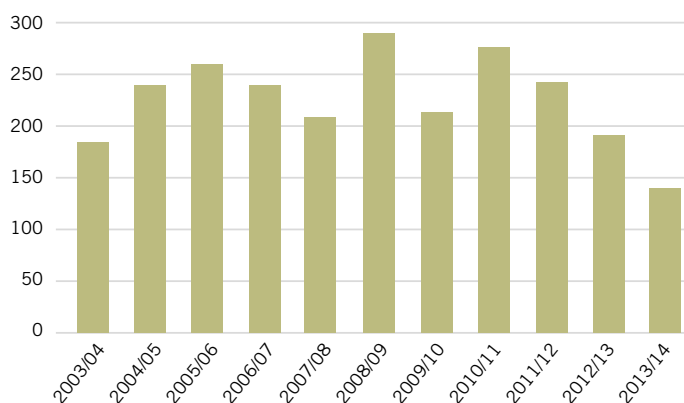
VINTERN 2013/14

ROVDJURSINVENTERING LODJUR

Lodjursstammen minskar

Resultaten från de senaste inventeringarna vintern 2013/14 tyder på att lodjurstammen i Sverige minskar. Under förra vinterns inventeringar dokumenterades 142 familjegrupper av lodjur (honor med ungar). Populationsberäkningar utifrån inventeringsresultaten tyder på att det fanns cirka 840 lodjur i Sverige och 1 150 i Skandinavien.

ANTAL FAMILJGRUPPER

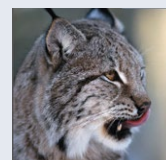
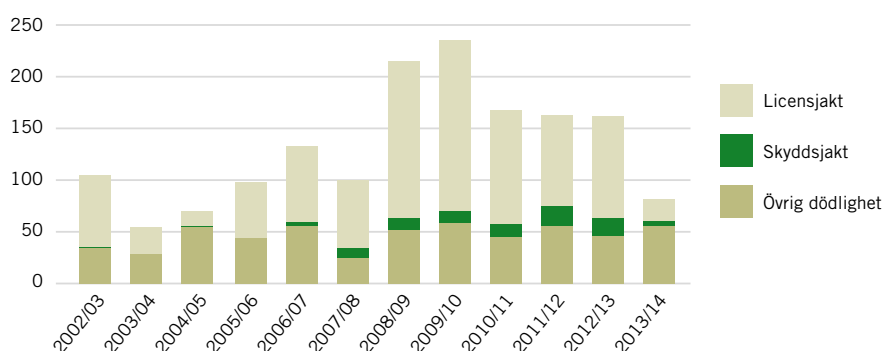

KÄLLA: VILTSKADECENTER OCH ROVDATA

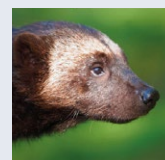
Inventeringsresultaten från de senaste vintrarna visar att lodjurstammen minskar. Från toppnoteringarna 2008/2009 då 291 familjegrupper kunde konstateras till de senaste inventeringarna från förra vintrarna 2012/13 och 2013/14, då 191 respektive 142 familjegrupper konstaterades.

Mycket pekar på att det kommer krävas en försiktighet i förvaltningen för att gynnsam bevarandestatus för lodjuret inte ska äventyras. För att klara de gemensamma målen om gynnsam bevarandestatus i landet krävs det att nedgången av lodjurspopulationerna i norra och mellersta Sverige bromsas upp eller motsvaras av motsvarande ökning av lodjur i de södra delarna av landet. Även i Norge minskar lodjurstammen i enlighet med en politisk vilja att begränsa populationen.

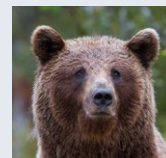
DÖDA LODJUR

Lodjur

Järv

Björn

Varg

Övervakning och inventering av rovdjur

Sedan 2012 inventeras järv och lodjur med hjälp av en gemensam metodik för Sverige och Norge. Under 2014 ska även gemensam metodik för björn och varg vara klar. Rodjursstammarna inventeras årligen för att veta hur stora stammarna är och var rovdjuren finns. Kunskapen om djuren är nödvändig för att kunna genomföra en hållbar och långsiktig viltförvaltning och utgör bland annat grund för beslut om jakt, för förebyggande åtgärder och för ersättning till samebyarna för förekomst av rovdjur.

Hur vet man hur många lodjur det finns

Inventeringarna bygger i stor utsträckning på rapporter om familjegrupper. När man gör beräkningar av den totala lodjurspopulationen måste resultaten från inventeringarna av familjegrupper räknas om till det antal individer som en familjegrupp kan anses representera. Dessutom behöver man uppskatta hur stor andel av familjegrupperna som inte återfunnits under inventeringen. Vid dessa beräkningar tas hänsyn till rådande inventeringsmetodik, inventeringsförhållanden och inventeringsinsats. Omräkningsfaktorer används för att uppskatta hur många individer detta motsvarar i den totala populationen. Beräkningarna visar att det fanns cirka 840 lodjur i landet under inventeringssäsongen. Inom vetenskapen beräknas osäkerheten i beräkningarna och anges ofta med 95 procent konfidensintervall (95% CI). I Sverige är intervallet för osäkerheten, utifrån ingående data, beräknad till mellan 740 och 940 lodjur. I jämförelse med andra populationsberäkningar hos vilda djur världen över är denna osäkerhet på plus minus hundra djur att anse som en relativt liten osäkerhet.

Det finns ytterligare osäkerhet om alla familjegrupper är återfunna under inventeringsarbetet. Detta gäller framför allt i mellersta och södra Sverige. För att ytterligare förbättra inventeringarna och skapa bättre och säkrare inventeringsresultat är det viktigt med rapporter från de människor som observerar rovdjur när de vistas i skog och mark.

Var finns lodjuren

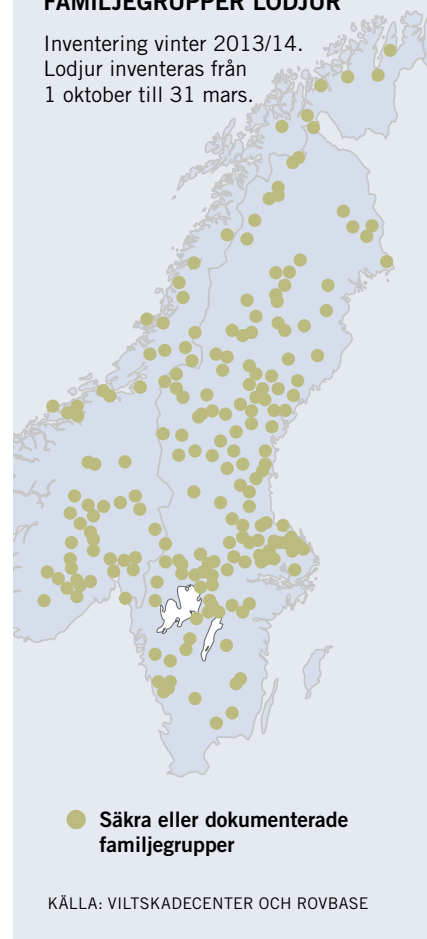
Lodjurens utbredningsområde är i huvudsak knutet till skogslandskapen men de förekommer även i fjällområden och i slättlandskapen. Lodjuren, framför allt hanarna, är duktiga på att vandra och kan därför förväntas förekomma överallt i Sverige utom på Gotland. Hur mycket lodjur det finns är dock mycket varierande. De tätaste bestånden av lodjur förekommer i de delar av Skandinavien där det finns gott om bytesdjur, framför allt av rådjur och ren. Lodjurspopulationen i södra Sverige uppvisar en fortsatt långsam tillväxt i såväl antal som utbredning. Tillväxten i södra Sverige motsvarar för närvarande inte minskningen av lodjur i norra och mellersta Sverige.

Hur används inventeringsresultaten

Inventeringarna ger kunskap om rovdjursstammarnas storlek, var de lever och hur stammarna utvecklas över tiden. Bra underlag är nödvändiga för att det ska vara möjligt att bedriva en ansvarsfull och långsiktigt hållbar förvaltning av våra stora rovdjur. Inventeringsresultaten ska ge underlag för uppföljning av nationella och regionala mål för rovdjursstammarnas status och utveckling och ligger bland annat till grund för ersättning för rovdjursförekomst till samebyar och beslut om jakt samt för planering av skadeförebyggande åtgärder.

FAMILJGRUPPER LODJUR

Inventering vinter 2013/14.
Lodjur inventeras från
1 oktober till 31 mars.

Så här inventeras lodjuren

Inventering av lodjur i fält pågår från 1 oktober till sista februari och bygger på registrering av familjegrupper (honor och ungar). Familjegrupperna spåras när det är snö. För att undvika att samma grupp av lodjur räknas flera gånger kan spårloporna särskiljas ute i fält eller genom matematiska beräkningar som bygger på hur långt ett lodjur förflyttar sig under ett dygn, så kallade avståndskriterier. Lodjursspåren dokumenteras med foton och GPS-loggar. Dessutom används även direkta observationer av lodjurshonor med ungar, data om familjegrupper från pågående forskningsprojekt och inrapporterade döda lodjursungar, inklusive de som faller under jakt. Länsstyrelsernas arbete dokumenteras i databasen Rovbase.se där alla resultat sparas.

Eftersom alla enskilda lodjur inte hittas eller registreras under inventeringen används matematiska modeller, som bygger på kunskap om lodjursstammen över en längre period, för att beräkna det totala antal lodjur som faktiskt finns där ute i naturen. Beräkningarna kan även visa om lodjursstammen är stabil, om den är på väg nedåt eller om stammen ökar.

För att veta mera om inventeringar av rovdjur, se faktablad och instruktioner på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se. Här finns också mer information om lodjur och andra rovdjur.

Vem gör vad i inventeringsarbetet

Flera myndigheter och organisationer är delaktiga i rovdjursövervakningen.

Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret för att reglera hur inventeringsarbetet ska genomföras samt för att fastställa och granska de årliga inventeringsresultaten.

Länsstyrelserna ansvarar för inventeringarna av lodjur och de andra stora rovdjuren på regional nivå. Länsstyrelsen dokumenterar och kontrollerar de rovdjursobservationer som har betydelse för inventeringsresultaten. All dokumentation sparas i databasen Rovbase.

Länsstyrelsernas rovdjursinventeringar i renskötselområdet bedrivs i nära samarbete med landets 51 samebyar som är delaktiga i inventeringarna av stora rovdjur i fält.

Svenska Jägareförbundet bidrar också i inventeringsarbetet bland annat genom att registrera rovdjursobservationer i samband med jakten och bistå länsstyrelsen i inventeringar.

Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) samlar in data och prover från döda rovdjur så att andra myndigheter och institutioner får de data och prover som efterfrågas.

Viltskadecenter sammanställer inventeringsresultaten.

Databaser för inventering

I arbetet med rovdjursinventeringarna har viltförvaltningen tillgång till den gemensamma norsk-svenska databasen Rovbase. För närvarande pågår ett utvecklingsarbete med att göra de inventeringsdata som inte omfattas av sekretess tillgängliga även för allmänheten och redan nu finns en mängd information om döda djur och dna-prover tillgängliga

www.rovbase.se

För att omhänderta allmänhetens observationer har Rovdata i Norge i samarbete med Naturvårdsverket utvecklat den gemensamma databasen Skandobs med tillhörande mobilapp där vem som helst kan rapportera observationer av stora rovdjur.

www.skandobs.se